

ста једнострано испитивана, тачније описивана, а није се истовремено улазило у њено порекло, развитак и даљу судбину у току одређених временских раздобља". Тај предговор представља значајно поглавље у овом иначе интересантном и, као што је већ истакнуто, изузетно корисном раду.

Из пописа скраћеница види се да је аутор библиографије користио податке из више од 70 установа и публикација, што и само по себи довољно говори о озбиљности овог подухвата.

У самој библиографији дат је попис објављених радова а анотацијама за већину јединица. Уз основне податке о свим иоле дужим и значајнијим прилозима дати су сви основни подаци, понекад попут резимеа уз расправе и студије какве налазимо у научним часописима, тако да се при коришћењу библиографије можемо обавијестити о проблематици коју дотична студија, расправа, односно прилог, третира.

Анотације недостају само уз дио краћих, односно најкраћих текстова.

Регионални регистар, поред осталог, значајан је и због тога што се из њега може одмах видјети колико је које подручје наше земље „научно обрађено“, као и који су проблеми дотичног подручја били у центру пажње истраживача. Ови подаци су значајни за одређење будућих истраживача према регионима, проблемима и питањима који нијесу проучени или недовољно проучени.

У централном дијелу овог рада, у „Библиографији“, уз пописане јединице нема редних бројева, што би била једна, можда и једина замјерка аутору овог рада.

Главни и одговорни уредник је др Слободан Зечевић, а технички уредник Милица Матас. Њихова је, сигурно велика, заслуга што је једна корисна књига и лијепо уређена.

Н. Јовановић

ЗБОРНИК ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У ТИТОГРАДУ

Бр. 1, Титоград 1976

Зборник се појавио након што је на овом младом факултету завршен „један четворогодишњи циклус наставно-педагошког процеса“, како то у уводном чланку каже декан проф. др Н. Војиновић. Стога Зборник представља нову значајну потврду успјешног рада и постојања Правног факултета у Титограду. Његовом појавом створене су могућности да наставници овог факултета објављују своје стручне и научне радове у обиму ширем од онога који им допуштају друге сличне публикације у Републици и ван ње. Уз то, Факултет се, у овом погледу, покретањем ове публикације, уврстио међу наше старије факултете, од којих сваки већ од раније има своје гласило.

Имајући у виду све наглашенију легислативну функцију федералних јединица, увјерени смо да ће Зборник представљати не само „својеврсну хронику о настанку и развоју факултета“ већ и хронику о развоју права и правне мисли у Црној Гори као федералној

јединици. Зато ова публикација мора бити доступна и другим јавним и научним радницима у Републици и ван ње, а особито правницима из праксе. То је начин да она у значајнијој мјери допринесе, како то редакција наводи, „разрјешењу конкретних проблема у пракси“. Зато појаву Зборника треба свесрдно поздравити, како са ужег факултетског тако и са ширег друштвеног гледишта.

Прије осврта треба истаћи да су се многи наставници овог факултета и прије ове публикације нашој јавности представили као аутори многих запажених чланака и расправа из области правних и друштвено-политичких наука, потврђујући тако истину на коју редакција указује: „настава као стваралачки чин добија своју потврду у друштвеној пракси тек онда када њени резултати буду доступни тој пракси“.

Општи поглед на Зборник одаје утисак публикације која у сваком погледу задовољава.

У Зборнику је објављено укупно 10 радова из разних области наука које се слушају на Факултету. Са радовима су се појавили не само старији наставници већ и они млађи, укључујући и асистенте. Избор тема је из наше савремене стварности и наше историје. Теме су обрађене на нивоу који одговара Факултету и његовом већ запаженом угледу.

Први је чланак у Зборнику професора др Н. Војиновића: Оснивање и развој Правног факултета у Титограду. Ту се даје сажето излагање: о оснивању факултета, наставном плану и програму, наставно-научном раду, проблемима уписа, кадровским проблемима, реформи рада на правним факултетима, материјално-финансијском стању и неким другим проблемима факултета.

Други чланак је доцента др С. Благојевића: Извори права. Таква тема је увијек актуелна и захвална. На почетку рада, аутор даје теоријски преглед овог проблема, и то — треба рећи — веома умјесно. У том дијелу остаје проблематично ауторов тврдња: „Одмах треба рећи да извор права не означава правну појаву. То није појава права, него појава природе, природна појава“ (стр. 18). Како је у питању веома сложен теоријски проблем, то је логично да се његово разрјешење није могло дати у једном тако кратком раду, па треба очекивати да аутор ту своју идеју у даљим радовима доведе до краја. Читаоцима, због актуелности, нарочито скрећемо пажњу на дио рада: Извори самоуправног права.

Послије тога долази чланак проф. др П. Стојановића: Завјетовање дјевојке-тобелије у обичајном праву Црне Горе и сјеверне Албаније. Овим радом аутор нас враћа у не тако давну историју ових крајева преко једног, како сам каже, данас гледано чудног обичаја. Тобелије у најбуквалнијем смислу значе завјетовање дјевојке да се неће удати и да ће опонашати у свакодневном животу мушкарца. Појава је карактеристична за куће у којима није било мушких потомака. Као и у другим радовима, и овдје аутор открива појаву и указује на њу преко дивних примјера које црпе из раз-

них извора. Уз то, казивање је сажето и веома систематично. Онима који изучавају или се на било који начин баве историјом црногорског и албанског права препоручујемо не само овај већ и многе друге радове које је овај аутор објавио посљедњих година.

Доцент др М. Драгашевић у чланку: Уговор о туристичким услугама веома аргументовано расправља проблематику уговора о туристичким услугама. Проблематику третира упоредно-правним методом, па је рад тим вреднији. Богатство литературе на коју указује од посебног је значаја, па зато чланак с посебним задовољством препоручујемо правницима који се баве уговарањем туристичких услуга.

Потом слиједи запажен рад проф. др В. Пешића: Функције криминалологије. Најприје аутор указује на опасност криминалитета и његову све већу сложеност, како у капитализму тако и уопште, а онда — на начин његовог сузбијања. У том дијелу даље изводи закључак како су друштвена пракса и научна истраживања показала да је „предузимање мјера управљених на спречавање и сузбијање преступништва потребно базирати на научним резултатима“, да би даље истакао: „У том погледу посебан значај има проучавање узрока преступништва као масовне (у склопу ње и као индивидуалне) друштвене појаве“, што, по аутору, управо представља предмет криминологије. У даљем тексту аутор прави разлику у примјени криминологије у кривичној области и примјени криминологије у рјешавању друштвених питања изван кривичних области. При томе разликује функције криминологије у репресивном сузбијању преступништва и њену примјену у области превенције преступништва.

Аутор сљедећег чланка: Споразумно тражење и споразумни развод брака, је писац овог приказа.

Виши предавач В. Михаиловић, у свом чланку: Проблеми одређивања појма пропаганде, обрађује занимљиво и, треба казати, код нас доста ријетко расправљано питање. Најприје објашњава етимологију израза, да би касније покушао, осврћући се на дефиници-

је других аутора, дати своју дефиницију пропаганде. Рад привлачи пажњу не само својом композицијом већ и богатством извора.

Проф. др Б. Ивошевић, у чланку: Одговорност поморског бродара за закашњење, излаже занимљиво и данас у свијету наглашено питање привредног, ближе: поморског права. Аутор најприје указује на појам одговорности за закашњење, да би након тога говорио о одговорности и врстама штете из закашњења, са посебним освртом на Бриселску конвенцију о тереници из 1924. године. Богатство извора на које аутор указује је значајна особеност и о-

вога рада. У раду се посебно третира одговорност за закашњење у нашем праву, па стога не можемо а да не прелоручимо овај рад нашим правницима који се сусрећу са овом проблематиком.

На крају су чланци асистената: Ј. Јауковић, Односи пенеологије и других наука; М. Бабовић, Кривично-правне мјере и служење алкохолних пића малољетницима и З. Жижић, Дејство претходног одрицања од права на раскид и измјену уговора због промијењених околности. Сваки од ових чланака указује на подмладак који пуно обећава.

М. Чизмовић

II° CONGRESSO INTERNAZIONALE SULLE RELAZIONI FRA DUE SPONDE ADRIATICHE

(Bari, 29—31 ottobre 1976 — Castello Svevo)

Други интернационални конгрес о односима између двије јадранске обале одржан је у Варију (у Кастел Свеву), од 29. до 31. октобра 1976. године. Овај конгрес се надовезао на онај први међународни скуп историчара, одржан од 15. до 18. октобра 1871. године у јужноиталијанским градовима Бриндизију, Леђу и Таренту, који је такође био посвећен проучавању односа и веза између двије јадранске обале. Већ на првом конгресу видјело се да постоји веома велико интересовање за научна истраживања проблема и битних збивања из историје веза двију обала Јадрана, посебно у ранијој прошлости. И први и овај II конгрес окупили су знатан број италијанских и југословенских историчара, али и учесника из других земаља (Француска, Њемачка) које ова материја интересује.

О томе колико италијански историчари држе до важности проучавања прошлости јадранског басена, узајамних веза, додира, прожимања и утицаја његових становника од најранијих времена — најбоље говори и бројно и студиозно учествовање у рјешавању појединих научних питања и још непроучених историјских појава и проблема. Осим тога, и италијански званични државни органи све више испољавају заинтересова-

ност у погледу изучавања прошлости људи који су насељавали обале Јадрана, почев од праисторијског доба па до данас. Тако, на примјер, у почасном комитету II конгреса били су заступљени не само најистакнутији професори са универзитета у Италији, од којих су неки и највиши државни функционери, као Аминторе Фанфани, председник Сената, Питеро Инграо, председник Скупштине, Ђулио Андреоти, председник Владе, Аруалдо Форлани, министар иностраних послова, и још многи други министри у италијанској влади и сенатори. Један број њих је узео активног учешћа у раду Конгреса (сенатор проф. Пјетро Мецапеса).

Конгрес је отпочео рад 29. октобра у Конгресној сали тврђаве Кастел Свево. Послије поздравне ријечи председника Извршног комитета, сенатора проф. Пиетра Мецапеза, проф. Пјер Фаусто Палумбо, редовни проф. историје средњег вијека на Универзитету у Салерну и директор Дипломатског кодекса о односима двију обала, говорио је о теми „Историјско религиозни видови у односима двију обала“; проф. Иван Божић, редовни проф. историје средњег вијека на Универзитету у Београду: „Култ св. Михаила у Италији и Далмацији“; проф. Кармело Ка-